

GÁLATAS

Pablo wenq'ika'ai pe' hats yijayan pa' Jesúś i'ni' pa' sehe' Galacia.

¹ Yakha' Pablo. Yakha' apóstol qe t'eku'myiji' pa' Dios. Nite' t'eku'myiji' qa nite' iye ts'ukin ene' jukhewle. Hakha'le Jesucristo hik hakha'a'ija in t'eku'myiji'. Qa pa' Intata Dios t'eku'myiji' iye hik pakha' yiñin pa'aj ha' Jesúś in hats wa'mtax.*

² Yakha' qa week iye enewe' inejefetsipji' ha' Cristo in i'nyijup in hika'at ha'ne witfaakanek t'ejuyetz week he' inejefetsipji' ha' Cristo i'ni' ha' sehe' Galacia.*

³ Pa' Intata Dios qa ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qu' natsiyi'l epji' pa'qi te'wis qa' nikesimen iye pe' atawjetsi'l week ekheweli'.*

⁴ Ha' Jesucristo wetħišli'ij pa'aj pakha' witwamhi' qe ta'lets pe' inwuł'ets qe qa' leke'ye' qu' jinakik'uifik'i pekhewe' ul'ets yatsat'etsij ha'ne sehe' ipji' qe hik aka' yisu'un pa' Intata Dios qu' hunye'je'.*

⁵ Jitewqinhet pa' Dios ene' week īahatsiyij. Hik aka' qu' hunye'je' yijat'ij (Amén).

Ham pekhewepe' iye wi'tlijeye' qu' jinamitii na' wa's.

* **1:1** Mt 5:16; 6:1; 11:27; Jn 8:42; Hch 9:6; 13:9; 20:24; 22:10-21; 26:16 * **1:2** Hch 16:6; 18:23; 1Co 16:1; 2Ti 4:10; 1P 1:1 * **1:4** Ro 4:25; 6:23; Tit 2:14; Mt 20:28; 1Co 15:3; Ga 2:20; Fil 4:20; 1Ts 1:3; 3:11,13; He 10:7; 1P 3:17; Ap 10:7

6 Qi in tsitjułaxijpha'm ekheweli'l in aje'eł ɬili'lik iye pa' Dios. Łakha' tayaitaxi'l ei qe ta'lets pa' teq'iltiye'j ha' Cristo, qa ɬijayani'l pekhewep iye wi'tlijei, nite' ɬunyejeyiju'l ekewe' le'sits wi'tlijei.*

7 Yijaa'ija ham pekhewepe' wi'tlijeye' qu' le'sitse' qu' jinamitii na' wa's. Na'lle ekheweli'l pe' uja'x yisu'un qu' newul'enheti'łju' qa yitujtseikanintax ekewe' le'sits wi'tlijei ta'lets ha' Cristo.*

8 Yekheweli'l i'nli'i pa'qu' ewi'l angele' qu' nata'liipha'm na' wa's qu' nenfel pe'qu' wi'tlijeye' in nite' ɬunyejeyiju'l ekewe' le'sits wi'tlijei henfeli'l e'm, qa' na'nipji' pa' qi iftsax ławak pa' Dios.*

9 Ka' hayiits henfeli'l e'm qa' hiyeket iye qu' henfeli'l e'm. Qu' nana'l pa'qu' nanami'l ei qu' nenfel pe'qu' wi'tlijeye' in nite' ɬunyejeyiju'l ekewe' yojo in ɬenikfe'li'lets le'sits wi'tlijei, qa' na'nipji' pa' qi iftsax ławak pa' Dios.*

10 ¿Lekpa' ɬumti'il? ¿Me howo'li'ii qu' netsu'un ene' jukhew qa efuts, me i'nli'i pa' Dios? ¿Ye' me ɬumti'il qu' howo'li'ii qu' hi'sinhethi'imkii qu' nek'iyetij i'nli'i pa'qu' haqsiumijkii pakhape'? Nite', nite' hik aka' qu' howo'oi. Qu' hik aka' howo'oi, ma' qa nite' leke'ye' qu' ɬeqejkunenek'eyij ha' Cristo.*

Pa' ɬunye'jkii in i'nk'a apostolij pa' Pablo.

11 Menikfeliti'letsha week ekheweli'l aka'an yejefetsipji' ha' Cristo, ekewe' le'sits wi'tlijei henfelji'ij nite' le'ljei pa'qu' jukhewe'le.

* **1:6** Col 3:15; 1P 1:15 * **1:7** Hch 4:12; 1Co 3:11; Jud 4 * **1:8**
 Gn 16:7; Mt 13:49; Lc 1:11; Hch 5:19; Ap 14:6; Ro 15:20 * **1:9** Jud
 3 * **1:10** 1Ts 2:4

12 Nite' hat'a'ljets eke' wi'tlijei pa'qu' jukhewe'le qa nite' iye ts'iyayitij. Hakha'le Jesucristo hik hakhaa'ija in tsikfelitets.*

13 Ekheweli'l hats lenikfe'li'lets ka' hayiits yijunye'j in mexe hijayan ke' le'ljei pe' lawa'mhitsik'i judiol. Qa lenikfe'li'lets iye in hanawitjiju'kii pekhel yeqfenyejeyijkii hekhewe' hats yijayan ha' Jesús qe howotaxii qu' hiwu'l'enhetju' qekha hamitse'tax.*

14 Kekhewe' le'ljei he' judiol les heik'eenetsha qa ha'yanipji' he' yilanyejeyiju'l qe les in hijufa'x qa hent'unhet iye in heik'enets kekhewe' lawa'mhits le'ljei.*

15 Qa pakha'le Dios qa hayiits t'eku'myi' pa'aj in mexente' tsekfik'i. Qa pa' qi leqsu'unkaxyij hikpa' ta'lets qa tayaiyiji' in hats yisu'un.*

16 Pa' Intata qa ts'ethinij ha' La's hats'inha qu' yakha'ye' qu' henfeli'm ke' le'sits le'ljei pekhewe' nite' judiol, qa nite' aje'eł qu' howo'oikii pa'qu' hanfaakanijkii qa' nenfel ye'm ke' hayiits we'nika'ajji' pa'aj.*

17 Nite' tsamii iye ha' Jerusalenii hekhewe' yojo'oj in apostolitsij, qe aje'eł yijat'ij hakji' ha' sehe' ei Arabia, qa i'nk'ałe hetpilii iye ha' Damasco.*

18 Qa in hats tsamijets wetshetk'ewi'l ininqapits qa tsamii ha' Jerusalén qe tsikfeliyu'ets ha' Pedro.

* **1:12** 1P 4:13; 1Co 11:23; 15:3 * **1:13** 2P 3:11; Hch 8:1-9:2; 26:4;

Fil 3:5-6; 2Ti 3:12 * **1:14** Mr 7:3 * **1:15** Mt 24:22; Col 3:15

* **1:16** Jn 5:19; He 1:2 * **1:17** Mt 23:37; Hch 8:1; Jud 17; Is 21:13; Jer 25:24; Ez 27:21; Ga 4:25; 2S 8:5

Qa quince (15) nełuts tsamijets in ha'nijup.*

¹⁹ Qa nite'le hi'wen hekhewep iye apóstoles, ewi'He ha' Jacobo (Santiago) łek'inij ha' Yatsat'ax'inij.*

²⁰ Pa' Intata nikfe'lets in yijaa'ija ekewe' he'nq'ika'ałij ei. Nite' haqanłekii.

²¹ Qa i'nk'ałe tsamii iye hekhewe' seheikal hakha' Siria qa hakha' iye Cilicia.*

²² Qa mexełe nite' tsi'weenija hekhewe' hats yi-jayan ha' Cristo i'n'i ha' Judea łaqe sehe'.

²³ Qa i'yel'i'ij pa'aj qa yit'ijju': —Pakha' tooxik'i wotax'inii qu' jinawitjiju'. Hane'ej hatste' nifel ke' wi'tlijei t'ejuyets pa' nite' witqekuye'j.— Hik hekhewe' tooxik'i hisu'untax qu' hamitse'.*

²⁴ Qa hane'ej pekhewe'en qa hats q'iija in yi-wqinhet pa' Dios qe ta'l yiwets.

2

Pekhewep apóstoles t'eku'miju'l pa' Pablo.

¹ Qa in hats tsamijets catorce (14) ininqapits qa tsamii iye ha' Jerusalén qa yijts'ekii ha' Bernabé qa ha' Tito.*

² Tsamii ha' Jerusalén qe pa' Dios ts'ethinij in yisu'un qu' natsamii. Hik hakha'a' qa tsot'axi'li' wetju'l yu'ja'xli'il wetju'l hekhewe' tenek'enhe'yipji' pe' hats yijayan ha' Cristo qa henfeli'm ekewe' wi'tlijei t'ejuyets qu' ji'la'xe' hik ekewe' henfelji'ji'm hekhewe' nite' judiol. Haqsijjkii aka'an in yu'ja'xli'il wetju'l hekhewe'

* **1:18** Hch 9:26; Jn 1:42 * **1:19** Jud 1 * **1:21** Nm 23:7; Lc 2:2;

Hch 6:9; 9:30; 11:25-26; 15:23,41; 21:39; 22:3; 23:34; 27:5 * **1:23**

Hch 8:1-3; Jud 3 * **2:1** Hch 4:36; 15:2-30; Tit 1:4

tenek'enhe'yipji' pe' hats yijayan ha' Cristo qe nite' hisu'untax qu' ham ne'weju'li'ij kekhewe' hats haqsiijkii.*

³ Hakha' Tito in yijts'ekii, nite' tayajaxti'yijets qu' niwu'm łammi's łaxpa's. Hakha' Tito nite' judío, griegołe.

⁴ Yijaa'iija in na'l pekhewe' nite' yijaalija qu' inejefetsi'ipji' ha' Jesucristo in intax initji'teje'm qa hamle nikfe'le'ets. Enewe'en in initji'teje'm qe nikfeliyu'le inwets qa' ni'wen iye ka' injun-yejei in jitajayan ha' Cristo qa in hats nite' iye jiyophe'ł ke' Moisés ła'ljei qe ła'khewel yisu'untax qu' ła'linheye'inij iye kekhewe'en.*

⁵ Qa nite'le ewii'lıj qu' hetisi'lıj qu' niyeti'ł ek'ui qekha nifenfeltax kekhewe' yisu'untax qu' jintaqsi-ijkii. Qe yekheweli'ł nite' hisu'unı'ł qu' anqami'lıj ekewe' yijaalija ła'sits wi'tljei.*

⁶ Qa hekhewe' tenek'enhe'yipji' hekhewe' hats yijayan ha' Cristo nite' yit'ij yiwets pa'qu' hijanik'i qa hik ta'lıjupi' in ham pe'qu' nifenfel ye'm qu' i'nk'aihitse'. Yakha' week hisu'un nite' hijamti'iikii pa'qu' Łuk'eleji' hekhewe'en me tenek'enhei me i'nli'i qu' nite' netnek'enheye' qe pa' Intata nite' yejeł ene' jite'wen uja'xle in yejeł ji'teje'm pe' intawjets.*

⁷ Hekhewe'en nite' tselisij pa'qu' i'nk'a yeqfenye'je' yiwek qe hats nikfe'lets aka' yithayijkit in ta'lets pa' Dios qu' henfeli'm eke' ła'sits wi'tljei pe' nite' judiol hats'inha qu' iłyie'ji'jek. Hik łunye'j ka' ɬithayijkit ha' Pedro in

* **2:2** 1P 4:13

* **2:4** 2P 2:1

* **2:5** 2Ts 2:10

* **2:6** Dt 16:19

nifeli'm ekewe' le'sits wi'tlijei he' judiol.*

8 Pa' Dios in yukin ha' Pedro qu' apostoli'ij pekhewe' judiol, qa hik pakha' iye ts'ukin iye qu' ya'apostoli'ijek pekhewe' nite' judiol.

9 Qa hik ta'lijupi' ha' Jacobo qa ha' Pedro qa ha' Juan iye, lekhewel les tenek'enheeyija, in nikfe'lets ka' yithayijkit in ta'lets pa' Dios qa hewetfeli'lij wetju'l hekhewe'en yakha' qa na' Bernabé iye. Yaqsiijkii aka'an qe qa' jutsiqaaxija qu' yithay-ifetsi'ilij. Qa hats yi'sinhetijupi' qu' natsami'hii qa' henfeli'li'm eke' wi'tlijei pekhewe' nite' judiol qa lekhewelle qa' nakijik'i' ek qu' nenfeli'mek eke' wi'tlijei pekhewe' judiol.*

10 Ha' Jacobo qa ha' Pedro qa ha' Juan iye ewi'He in iyintaxi'lij yiwets qu' hasu'uj nastapi'ilii pekhewe' if'iljetsits, qa hatsle hayiits nite' tsitapi'ik'i aka'an in haqsi'jiijkii.*

Pa' Pablo qa iyetijets pa'aj pa'yaqsiijkii pa' Pedro in hik tunyej qu' wetsjuk lejusitse'.

11 Qa ha'le Pedro in yamii ha' witset Antioquía qa k'iyetijets, qe ka' yaqsiijkii qi in ul'ax qa week tsepi'ye'ej.

12 Qe in mexe lekufetstax hekhewe' nite' judiol hats yijayan ha' Jesús qa namets hekhewe' uja'x jukhew nukin ha' Jacobo. Qa hik akaa'ijha qa we'nitonimets qa hats nite' lekufets hekhewe' nite' judiol qe nijiweyiju'l he' jukhew judiol i'nji'teje'm he' hats yijayan ha' Jesús qa hikhe' he' uja'x he'

* **2:7** Col 3:11; Lc 6:14; Hch 10:32 * **2:9** Jud 1; Jn 1:42; 21:7; 1Ti 3:15; Ap 3:12; 10:1 * **2:10** Mr 14:7; Ro 15:26

yisu'untax qu' weeke' pe'qu' hats nijayan ha' Jesúś qa' niwu'mjii'ij tammi's laxpa's (circuncisión).

¹³ Qa hekhewep iye judiol hats yijayan ha' Cristo qa hik ɬeqfenyejeyij ha' Pedro ka' yaqsijkii in hik ɬunye'j qu' wetsjuk ɬejusitse'. Qa hakha' iye Bernabé i'nji'teje'm qa yijayanij iye ka' ɬunyejei hekhewe'en.*

¹⁴ In hi'wen in nite' yaqsijkii pakha' yijaataja ta'ɬets eke' ɬe'sits wi'tlabei qa week tsepi'ye'ej iye ka' hit'ijets ha' Pedro: —Akha' e'udio hats ɬanape'ej in ekifetskii hekhewe' nite' judiol. ¿Qa inhats'ek in ɬisu'un qu' ɬunyejeye' ne' nite' judiol kakha' ɬunyejei nekhewe' judiol?—*

Ke' Moisés ɬe'labei nite' yiwu'm pe' inwul'ets.

¹⁵ Inekhewel jinekijfik'i in je'udio. Qa nite' injunyejeyiju'ł pekhewep witsetiikal in yaqsijkii pa' ul'ax.

¹⁶ La'mek qa jinikfe'lets in ham pa'qu' ewii'ɬe' qu' netwumhiti'yik'ui pe' ɬewul'ets qu' nata'ɬets in yaqsijkii ke' Moisés ɬe'labei (ley) qe ham pa'qu' ɬeke'ye' qu' nanq'axiji'pji' ekewe'en. Ewi'ɬe yi-jat'ij qu' jintek'enets ha' Jesucristo. Qa hik ta'ɬijupi' inekhewel in nite' jiteqeku' ha' Jesucristo qe qa' ɬeke'ye' qu' netwu'mhitii'ink'ui pe' inwul'ets qe ta'ɬets in nite' jiteqeku', qa nite' ke' Moisés ɬe'labei qu' nata'ɬets, qe ham pa'qu' ewii'ɬe' qu' hats nanq'axiji'pji' ke' Moisés ɬe'labei qa' netwumhiti'yik'ui pe' ɬewul'ets.*

¹⁷ Inekhewel in jiwoxaxii qu' niwu'm ink'ui ha' Cristo pe' inwul'ets, qa jitraqsi'jli'ijkii iye pa' ul'ax,

* ^{2:13} Ro 2:28-29; Mr 12:15 * ^{2:14} Ro 1:13; 6:2; 14:2 * ^{2:16} Ro 3:20; Ga 3:2,5,10

¿me ikji' aka'an qu' jinełisij ha' Cristo in jitaqsiijkii pa' ul'ax? Nite' inek ikji' aka'an.*

18 Qe qu' haqsiijkii iye kekhewe' hats hiwul'enhettaxijkii, ma' qa hats yakha'le in ta'l yiwets,*

19 qe in t'ejuyets ke' wi'tlijei yika' pa'aj pa' Moisés (ley) yakha' hik yijunye'j qu' hats hawa'm qa in t'ejuyets pa' Intata qa hik yijunye'j qu' yi'la'xe'.*

20 Ha' Cristo hik łunye'j qu' week he'neni'l ji'pha'm pe' cruz. Qa hik ta'ljupi' yakha' in hats nite' yakha'le qu' yi'la'xe', hakha'le Cristo i'nyitji'. Aka' haqsiijkii hane'ej in mexe ha'nipji' ha'ne sehe' ta'lets pa' nite' yeqekuye'jij ha' Intata Ła's in qi in tsisu'un qa wetlisi'ij pa' witwamhi' qe ta'lets pe' yiwul'ets.*

21 Nite' hisu'un qu' hoyoqoweyiju'l pakha' tselisi'ij pa' Dios ham łaja'ye' qe qu' nata'lets ke' Moisés le'ljei (ley) qu' netwu'mhitii'ink'ui pe' ul'ets, qekha hamtax ne'weju'li'ij in wa'm infi ha' Cristo.*

3

¿Me ke' Moisés le'ljei me i'nti'i pa' nite' witqekuye'jij pa' Jesús?

1 Gálatas łaiets, hayits qa qi in łanf'ali'ilij ka' łaqsiilkii. ¿Łekpa' naqani'lkii in hats nite' łek'eni'lets kekhewe' yijaaltaxija le'sits wi'tlijei? In k'efeli'li'm kekhewe' le'sits wi'tlijei qa

* **2:17** Ro 6:23; 1Ti 1:15; 1Co 3:5; Lc 20:16 * **2:18** Hch 20:32; Ro 2:25,27; Stg 2:9,11 * **2:19** Ro 7:4; 1P 2:24; Fil 1:21 * **2:20** Mr 10:38; 2Co 13:5; Jn 3:16; 5:19; He 1:2; 2Ts 2:13; Tit 2:14; Lc 20:38; Ro 14:8 *

2:21 1Co 8:11; Ef 3:10

k'eqethentaxilimik'ha iye ka' lunyee'jkiha ha' Jesucristo in we'nenji'pha'm pe' cruz.*

² Enfeli'l ye'm hane'ej aka' qu' k'afaakanijij. ¿Lekpa' nelisi'l hij pa' Espíritu Santo? ¿Me in laqsiilijkii ke' Moises'ik'i le'ligei (ley), me i'nli'i in lepi'ye'elik'i qa nite' leqeku'ulik'i ha' Jesucristo in wa'm infi?

³ ¿Inhats'ek ekheweli'l in qi ka' lanf'ali'ilij in laqsiilijkii? In i'nk'aa'ija qa yojotaxi'l ek'ui pa' Espíritu Santo qa ne'feni'l hij qa laqsi'jtaxi'l hijkii pa' yisu'un pa' Intata, qa hane'ej ¿me humti'il qu'leke'ye' qu' ekhewe'li'il qu' aqsi'jli'ilijkii pa' yisu'un pa' Intata?

⁴ In nami'l ewets pe' wekwek ul'ets qa le'nt'unheti'l hiju'l qe ta'lets in hijayani'l ha' Jesús. Aka'an in laqsiilijkii, ¿me humti'il qu' ham ne'weju'l hij? Yakh'a'le qa humti qu' nana'l hatse' pa'qu' ne'weju'l hij aka'an.*

⁵ Pa' Dios nelisi'l hij pa' leqe Espíritu Santo ma' qa yaqsi'ji'l e'mijkii pekhewe' ham lunyejeyi'l hiju'l, ¿qa aka'an me ta'lets ke' Moisés* le'ligei (ley), me i'nli'i in lepi'ye'elik'i qa nite' leqeku'ulik'i ha' Jesucristo in wa'm infi pa'aj?

⁶ *Pa' Abraham nite' yeqeku' pa'aj pa' Dios qa hik ta'ljupi' pa' Dios in yisinhetijupi qu' nit'ijets yatsathen pa' Abraham.* (Gn 15:6)*

⁷ Qa hik ta'ljupi' hane'ej ekheweli'l les le'wis qu' enikfe'li'lets pekhewe' yijaalija in nite' yeqeku' pa' Intata, pekhewe'en hik lunyejei qu' nata'lets pa' Abraham'ik'i.*

* **3:1** Ro 1:14; Mt 27:22 * **3:4** Fil 1:29 * **3:5** Mr 13:22 * **3:6**

Jn 14:1; Gn 15:6 * **3:7** Jn 8:37,39

8 Ke' Intata ɬe'ljei hayiits nifel pa'aj qu' niwu'mik'ui week pe' ɬewul'ets pe' nite' judiol pekhewe' qu'nte' neqeku'ye' pa' Intata. Pa' Intata hayiits nifeli'm iye pa'aj pa' Abraham'ik'i ekewe' ɬe'sits wi'tljei in yit'ijets pa'aj: —*Akha' qu' nata'l ewets qu' week ɬe'sitsi'mkii hatse' pe' witsetits ha'ne sehe' epji'.—* *(Gn 12:3)**

9 Qa hik ta'lijupi', pekhewe' qu'nte' neqekuyi'ik'i qa' netwumhiti'yik'ui pe' ɬewul'ets qa' ni'fen pa' Intata qa' ni'sinheti'mkii iye, ma' qa' hik ɬunyejeye' pa' testi'yij pa' Abraham'ik'i in nite' yeqeku' pa'aj.*

10 Pekhewe' qu'nte' niliyi'ij in yumti qu' week naqsiijkii ke' Moisés ɬe'ljei (ley) qa' namii na' wa's, pekhewe'en hats i'nipji' pa' qi ɬawak pa' Dios, qe ke' Intata ɬe'ljei yit'ij pa'aj: —*Week pakha' qu'nte' nanq'axiji'pji' ekewe' hats we'nika'aggi' Moisés ɬe'ljei (ley) qa hats i'nipji' pa' qi ɬawak pa' Dios.—* *(Dt 27:26)**

11 Hats jinikfee'letsha in ham pa'qu' ewi'le' qu' netwumhiti'yik'ui pe' ɬewul'ets qu' nata'lets in yaqsiijkii ke' Moisés ɬe'ljei (ley). Qe ke' Intata ɬe'ljei yit'ij pa'aj: —*Pa'qu' ewi'le' qu' netwumhiti'yik'ui pe' ɬewul'ets qa' ita'xe' qe ta'lets in nite' yeqeku' pa' Intata.—* *(Hab 2:4)**

12 Qe eke' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) nite' hik ɬunyejeye' pa'nte' witqekuye'j, qe ekewe'en yit'ij: —*Week pakha' qu' nanq'axiji'pji' ekewe' wenit'ij qu' jintaqsiijkii (ley) qa hik ekewe' qu' nata'lijets pa'qu' ita'xe'.* *(Lv 18:5)*

* **3:8** Jn 8:37; He 2:16; Gn 16:15; 18:18 * **3:9** Jn 8:39 * **3:10** Stg 3:10; Hch 15:15; Ro 4:15 * **3:11** Fil 1:21

13 Cristo hats jitaqaweniju'l pa' qi ɬawak pa' Intata qe ta'lets kekhewe' yikaninij pa'aj pa' Moises'ik'i (ley), qe pa' qi ɬawak pa' Intata t'eku'mi' ha' Cristo qe ta'l inwets qa wa'mjipha'm pe' cruz, qe ke' Intata ɬe'ljei yit'ij pa'aj: —*Week pa'qu' ewi'te' qu' ne'nenji'pha'm pe'qu' tsupjuye' qa nawa'm qa' hikpa' qa' na'nipji' pa' qi ɬawak.*— *(Dt 21:23)**

14 Aka'an in ɬunye'jkii pa'aj hats'inha pa' yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Dios pa' Abraham'ik'i qa' week netesti'yij pekhewe' nite' judiol qe ta'lets ha' Jesucristo. Qa' ɬeke'ye' qu' week netesti'yij pa' Espíritu Santo week pekhewe' qu'nte' neqeku'ye'. *

Pe' Moisés ɬe'ljei qa pa' yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Dios pa' Abraham'ik'i.

15 Yejefetsipji' ha' Jesús, henfeli'l e'm pa'qu' ewi'l hejeyumtshenijupi'. Pa'qu' ewi'le' jukhewe' qu' hats nika'ajji'ju' pa'qu' witfaakanek'e qa ham pa'qu' jukhewe' qu' ɬeke'ye' qu' ni'nk'aihit qa' nuk-intaxets iye pe'ye'.

16 Qa hane'ej, pa' Dios hats yaqsijjkii pakha' hats yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Abraham'ik'i qa ha' ta'lets pa' Abraham'ik'i. Eke' Intata ɬe'ljei nite' yit'ij: —Pekhewe' ta'lets pa' Abraham'ik'i,— qe hik ɬunye'j qu' olotse' pe'qu' jukhewe'. Qa yi'th'ij: —Pa' ta'lets pa' Abraham'ik'i.— Aka'an ikji' in ewi'he pa' jukhew. Pakha'an hikha' Cristo.*

17 Aka' tseqitijineyu'ułij ewets week ekheweli'l. Pa' Dios pakha' yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Abraham'ik'i in hats yamijets cuatrocientos treinta (430) ininqapits qa i'nk'ałe qa hats na'l pa'aj ke'

* **3:13** 1P 2:24; Hch 5:30 * **3:14** Ro 4:16 * **3:16** Gn 12:7; 13:15;
17:8; 24:7

yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley). Qa ekewe' yika' pa' Moises'ik'i (ley), qa nite' ḫeke' qu' niwul'enhetju' pa' hayiits yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Dios pa' Abraham'ik'i.*

18 Qe pa' hats yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Dios pa' Abraham'ik'i qu' netisli'ij ham ḫaja'ye'. Qu' net'ejuyets ke' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) ma' qa hats nite' hik ḫunye'j qu' ham ḫaja'ye'. Qa pa' Dios hatsle hayiits yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Abraham'ik'i qu' netisli'ij ham ḫaja'ye'.

¿Inhats'ek in na'l pe' Moisés ḫe'ljei (ley)?

19 ¿Qa ḫekpa' t'ejuyets kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley)? Pa' Intata tisij pa'aj pa' Moises'ik'i hats'inha qa' week nenikfe'lets in yaqsiijkii pe' wekwek ul'ets yamijii in nam ha' ta'lets pa' Abraham'ik'i (Cristo). Pa' Dios yiyaji'ijets pe' angelits qu' netisij pe' ḫe'ljei pa' Moises'ik'i. Qa pa' Moises'ik'i qa hik pakha'ye' qu' nethinij pe' judiol.*

20 Pa' Dios in tisij pa'aj pe' ḫe'ljei pa' Moises'ik'i qa ḫakha' qa nifelji'ji'm pe' Israel ḫeilets, qa pakha'le yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Abraham'ik'i qa ḫakhaa'ija pa'aj pa' Intata in nifeli'm.*

21 ¿Me ikji' aka'an qu' net'ejuyiju'ł ke' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) pa' hats yiwjutsiqen pa'aj pa' Dios qu' nana'l? Nite' inek ikji' aka'an. Qe qek nana'l pa'qu' ewi'ł wi'tlijeye' (ley) qu' jineħisij pa' witiħa'x, ma' qekha hats je'le'sitsetaxi'ł wetju'ł pa' Dios qe jitraqsiijkii pa' yit'ij pa' ewi'ł wi'tlijei (ley).

* **3:17** Gn 15:13; Ex 12:40; Hch 7:6 * **3:19** Ro 4:15; 5:20; Gn 16:7;
Mt 13:49; Lc 1:11; Hch 5:19; Ap 14:6; He 8:6 * **3:20** Dt 6:4

22 Qa yi'thi'ijets pa'aj ke' Intata ḥe'lifi in week pe' jukhew qa efuts iye ha'ne sehe' epji' nophe'ḥju' pa' ul'ax, hats'inha pekhewe' qu'nte' neqeku'ye' ha' Jesucristo qa' netesti'yij pa' hats yiwjutsiqen pa'aj pa' Dios qu' jineḥisij pakha'an witila'x.*

23 In mexe hamik'ui pa'aj ha' Cristo qa kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) mexe jiyophe'ḥju' qe jit'otki'ik'ui qu' nanam ha' Cristo.*

24 Qa hik ta'lijupi' kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) hik yeqjunyejeyi'lij qu' netsijts'enili ha' Cristo, hats'inha qu' heik'eenilatsha hakha'an qa' teke'ye' qu' ye'le'sitsi'il wetju'ł pa' Dios.*

25 In hats nam pa'aj ha' Cristo, qa ke' Moisés ḥe'lifi in jiyijts'entaxkii qa hats nite' jiyejekiji'pjii'.*

26 Week ekheweli'ł hats ḥelitsi'ł ej pa' Dios qe ta'lets in nite' ḥeqeku'uł ha' Jesucristo.

27 Qe week pekhewe' hats wempuli'jju' qe ta'lets ha' Cristo, pekhewe'en hats tujtseika' ḥunyejei. Hats hik ḥunyejei qu' neqhinataji' ha' Cristo.*

28 Qa hane'ej qa hats ham pa'qu' tujtseika' ḥunye'je', i'nli'i qu' judioye' qa i'nli'i qu' griegoye' qa i'nli'i iye qu' witqejkunenek'e i'nli'i qu' nite' witqejkunenek'e, ham pakha' qu' tujtseika' ḥunye'je' jukhew qa efuts. Week ḥunyejei qe in hats ḥa'nit ji'teje'm ha' Cristo qa hik ḥunye'j qu' ewi'le' pa'qu' i'nese'ne'.

29 Qe qu' natsat'etsi'ł ej ha' Cristo ma' qa hats hik ḥunye'j qu' ata'li'lets pa' Abraham'ik'i. Qa hik

* **3:22** Mr 11:24; Jn 3:16; Hch 10:43; Ro 3:22; 6:23; 10:9; 1P 1:8-10

* **3:23** Jud 3; Lc 10:21 * **3:24** Mt 5:17; Col 2:17; He 9:10 * **3:25**

Jud 3 * **3:27** Pr 31:25 * **3:28** Jn 8:33; 17:11; Ro 10:12; 1Co 12:13;
Ga 5:6

ta'lijupi' qu' esti'yij'hij pakha' yiwjutsiqeni'm pa'aj
pa' Dios.*

4

¹ Aka' hisu'un qu' hit'ilij ewets, qu' nana'l pa'qu'
ewi'le' wita'se' qu' netesti'yij hatse' qu' naya'xij pe'
wekwek. Qa mexeñe ometa's qa hik ta'lijupi' in
mexe hik lunye'j na'aj witqejkunenek pakha'an in
yemjeetax in week tenek'enhe'yij.*

² Na'l pa'qu' jukhewe' i'nli'i pe'qu' efuye' qu'
mexe nejetjets week pe' wekwek yamiji in hats
yafits pe' leqe'ninqapits leqjeyumtshenek pa' latata,
ma' qa' netisij.

³ Qa hik aka' lunye'j pa'aj inekhewel in mexe hik
injunyejei qu' jomehetse' qa mexe yatsat'ets inipji'
kekewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i.*

⁴ Qa in hats yamets latahats'ij qa pa' Dios qa
nukinju' ha' La's qa uiji'teje'm pe' ewi'l efu qa
hik pekhe' ta'lets in nekfik'i. In nam pa'aj qa
te'weyik'uiju' iye pa'aj kekewe' yika' pa'aj pa'
Moises'ik'i (ley).*

⁵ Nam qe qa' nijanin pa' latanye'j qu' leke'ye'
qu' jiniwejin in jiyophe'itaxju' ke' yika' pa'aj pa'
Moises'ik'i (ley) ma' qa' leke'ye' qu' jinaqsi'j qa'
lelitse'inij pa' Dios.*

⁶ Inekhewel hats lelits inijha pa' Dios. Qa hik
ta'lijupi' in yukin ji'teje'm pe' intawjets pa' leqe

* **3:29** Ro 4:13,14; 8:17

* **4:1** Nm 26:52-62; Col 3:22

* **4:3** Ro

7:6; 2P 2:20

* **4:4** Jn 5:19; He 1:2; Gn 3:15; Lc 2:7; Fil 2:7

* **4:5**

Dt 14:1; Mt 5:9

Espíritu ha' La's. Qa pa' Espíritu Santo in i'n i'nitji'teje'm qa jitit'ijiipha'm: —Tata.—*

⁷ Qa hik ta'ljupi' akha' hane'ej hats Łas'ej pa' Dios. Hats nite' e'witlinek'ij. Qa in hats Łas'ej qa pa' Dios qa' nelisij hatse' pe' hats nifel pa'aj qe ta'lets ha' Cristo.*

Pablo yitawje'meten pe' hats yijayantax pa' Cristo.

⁸ Tooxik'i ekheweli'l mente' Łenikfe'li'lets pa' Dios, mexe Łelinheyi'l ej pekhewe' Łumtitaxi'l qu' diositse'.*

⁹ Qa hane'ej qa hats Łenikfe'li'lets pa' Dios, ye' qete'e' les Łe'wis yijat'ij qu' hit'ij, hats nikfe'li'l ewets pa' Dios. ¿Qa inhats'ek in Łapili'lets iye kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i? Ham Łet'unhaxitse' qa ham weju'li'ij iye. ¿Ye' me Łisu'uni'l qu' natsat'etsi'l ej qa' Łelinheyi'l ej iye?*

¹⁰ Hane'ej ekheweli'l Łaqsiiljki qa Łiwqinheti'łji' na'aj nełu qe yamets, ne'ej juwelji', na'aj Łahats'ij qe k'uy qa in elejei iye qa in yamets iye na'aj ininqa'pji' qa Łiwqinheti'łji'.*

¹¹ Qi in tsitawje'meten kakha' yithayijkit qu'nte' nefeni'il, qu' ham ne'weju'li'ij.

¹² Yejefetsipji' ha' Cristo, k'iyini'lij ewets qu' ojonketiłlik'i ka' yijunye'j in ewi'He in hijayan ha' Cristo qe yakha' hili'ij kekhewe' hijayantax qa ekheweli'l iye hats hili'lik iye. Ekheweli'l ham pa'qu' ul'axe' qu' aqsi'ji'l ye'mijkii.

* **4:6** Hch 16:7; Ro 5:5,20; 8:9,15,16; 2Co 3:17; Mr 14:36; Mt 5:16; 6:1; 11:27; Jn 8:42 * **4:7** Mt 5:9; 10:24; Ap 1:1; Dt 14:1; Nm 26:52-62;

Ro 4:14; 8:17 * **4:8** Jn 7:28; Fil 3:8 * **4:9** Pr 2:6; Fil 3:8; Mr 14:17; Ro 15:26; Col 2:8 * **4:10** Ro 14:5; Col 2:16

13 Hats ḥenikfe'li'lets yakha' in mexe qi in hanqaats'e' qa hiwu'metsji' ha' etset'ił qa hik aka'aj qa henfeli'ł e'm kekhewe' ḥe'sits wi'tlijei t'ejuyets qu' ji'ḥa'xe'.

14 Kakha' yawtshek qitax in iwe'me't qa ni-het iye qa ekheweli'ł nite' ḥetsutenilij qa nite' iye ḥetswu'milfik'i. Qa ḥekumi'ł yiju'ł hik eqjunyejeyi'ḥyij pa'qu' ewi'ł ḥaqa angele' pa' Dios, hik ḥunye'j qu' hik yijunye'je' iye ha' Jesucristo.

15 Qa hane'ej ḥe'pa'n ikji' ka' hats ḥ'efe'lhituitaxili'm qa qi in nesinhettaxili'mkii? Nite' tsitapi'ik'i in qi in e'le'sitsi'ḥi'mkii qa ḥisu'untaxi'ł qu' iftits'ił yiwets qa ḥittaxilijets qu' ḥeke'ye' ne' otoyi'ł qu' enifte'elpha'm qekha eslistaxi'ḥij.

16 Qa hane'ej ḥe'me hats ejuihife'elyij qu' nata'lets in henfeli'ł e'm kekhewe' yijaalija?*

17 Qe hekhewe' jukhew in yisu'untax qu' ijayani'ł qa nite'le ḥe'wis pa' yisu'untax. Lekhewel yisu'untax qu' jitotse' wetju'ł qa' jinak'eskii iye, ma' qekha isu'untaxi'ł hekhewe'en.

18 Yijaa'ija in ḥe'wis qu' neneqjunu'ul'ej ene' jukhew qu' nijatsheni'ł, qa hasu'ujle qu' ul'exe' pa'qu' nisu'untax qu' ḥunye'je', qa hasu'uj iye qu' ewi'łe'ḥi'ij qa ha'njii'ł etji'teje'm qu' neneqjunu'ul'ej.

19 Yilits, hats wapilijupi' iye in hik yijunye'j ne'ej ewi'ł efu qe naqalkeyu' qa qi in yaats'oji', yamijii qu' hik ejunyejeyi'ihha ha' Cristo.*

20 Le'wistax yijat'ij qek ye'metitsi'ł e'mha qekha tujtseika' pa' qek hi'ttaxi'łij ewets qe nite' tsikfe'li'ł ewets pa'n ejunyejeyi'ł hane'ej.

* **4:16** Ef 4:15 * **4:19** 1Ts 2:11; 1Co 4:15; Stg 1:18

Yeheyumtshenijupi' pe' Agar qa pe' Sara.

21 Ekheweli'ł pekhewe' yisu'un qu' naqsiikii kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley), enfeli'ł ye'm, ¿me ḥenikfe'li'lik'i pa' yit'ij kekhewe' wi'tljei (ley)?

22 Qe ke' Intata le'ljei nifel pa'aj pa' Abraham'ik'i in na'li'm pe' wetsjuk ḥelits, ewi'ł pa' ta'lets pe' witlinki' ḥeqejkunenki' pe' ḥewhe'ye' qa pakhap qa ta'letsək pe' ḥewhe'yee'ija. Pekhe'en nite' witlinki'*. *

23 Pakha'ła's pe' witlinki' in nekfik'i qa hik ḥunye'j ne'ej week omehets qe nekfik'i. Qa pakha'le'ła's pekhe' nite' witlinki' in nekfik'i qe qa' nasiinik'iha pakha' hats yiwjutsiqeni'm pa'aj pa' Dios.

24 Aka'an hik ḥunye'j qu' ewi'ł newet-jeyu'mtshenijupi'. Pekhewe' wetsjuk efuts hik ḥunye'j qu' wetsjuk'e wi'tlijeye'. Pe' ewi'ł hikpe' pe' witlinki' hii Agar hik ḥunye'j pekhewe' wi'tljei (ley) ta'lets pa'aj pe' utek Sinaí. Qa pekhewe' t'eku'mi' ke' wi'tljei (ley) qa hik ḥunyejei qu' nenekijfik'i qu' witlinheyi'ij.*

25 Pekhe' Agar hik ḥunye'j pekhe' utek Sinaí i'ni' pa' Arabia ḥeqe sehe', qa hik ḥunye'j iye hane'ej na' Jerusalén, qe ha'ne witset qa weeki'ł pe' ḥelits in witlinheyij.*

26 Qa pakha'le' Jerusalén i'ni' na' wa's nite' witlinek'ij qa inekhewel ḥelits'inij pakha'an.*

27 Qe ke' Intata le'ljei in nifel t'ejuyets pa' wa'sji' Jerusalén qa yit'ij: —*E'le'wisi'imkii efu in ham pa'qu' oqwomehe'ye' qe nite' teke' qu' altsai it'unhetik'i qu'*

* **4:22** Gn 16:15; Jn 8:37; He 2:15,16; Ro 8:15,21 * **4:24** Ex 16:1;

Gn 16:1 * **4:25** Is 21:13; Jer 25:24; Ez 27:21; Ga 1:17; Mt 23:37; Hch

8:1 * **4:26** He 12:22; Ap 3:12; 21:2,10

*aya'yijkii in e'le'wisi'mkii. Akha' in nite' tenikfe'lets pa' laqa'tiye'j ne'ej naqalkeyu'. Qe pe' efu tewu'mhitii hikpe' lees qu' olotse' pe'qu' telitse' qa tees qu' tunye'je' pekhe' qu' nana'l tax pa'qu' lewhe'ye'ye'.— (Is 54:1)**

²⁸ Yejefets, pa' Dios in yiwjutsiqen pa'aj qu' nana'l pa' Isaac'ik'i. Inekhewel hik injunyejei pakha'an qe pa' Dios hayiits jiyiwjutsiqen iye pa'aj qu' jinana'l.*

²⁹ Qa hik pakha'aj na'aj wita's qu'nte' nata'le'ets pa' Espíritu Santo in nekfik'i qa napjaxi'm pakha' qu' nata'lets pa' Espíritu Santo qa hik tunye'j iye hane'ej.*

³⁰ ¿Qa pa'n yit'ij ke' Intata le'ljei? Yit'ij: — *Iwu'mfik'i pekhe' witlinki' qa pa' ta's, qe pa' ta's pe' witlinki' nite' teke' qu' netesti'yij pe'ye' pe' wekwek t'ejuyets qu' naya'xij pa' ta's pe' nite' witlinki'.— (Gn 21:10)*

³¹ Yejefets, nite' lelits'inij pekhe' witlinki', pe' nite' witlinki', hikpe' lelits'inij yijat'ij.*

5

Cristo hats jiyiwejinfik'i in je'wit'opheliitaxij.

¹ Ha' Cristo yiwk'itsinii pa' jit'ophelitiitaxijju' ma' qa hats nite' leke' qu' jinapilets qu' ji'nt'ophelitiiju' iye. Qa hik ta'lijupi' qu' matjanitheni'lij in hats nite' e'wit'opheliyi'lij, qu' nana'l pa'qu' nepilettaxi'lets iye qa' hasu'uj ek'eni'liju'li.*

* **4:27** Hch 15:15; Gn 11:30; Lc 1:7 * **4:28** Sal 105:9; Stg 2:21; Gn 12:7; Ro 9:8; Ga 3:29 * **4:29** Sal 51:11; Jn 1:33; Hch 2:4; Ro 8:9; Ga 5:25; Tit 3:5; Ap 3:22; Gn 21:9 * **4:31** 1P 3:6 * **5:1** Ro 14:4; Ef 5:2

² Ek'eni'l yiwetscha. Yakha', Pablo, hit'ilij ewets ekheweli'l. Qu' aqsiijkii qu' iwu'mi'l lammi's axpa'si'il (circuncisión) qe lumti'il qu' ami'hii na' wa's, qa ekheweli'l ma' qa' hats hik ejunyejeyi'illets qu' ham ne'weju'li'ij ha' Cristo.

³ Ewi'ljj iye qu' henfeli'l e'm in week pekhewe' qu' niwu'm lammi's taxpa's, qa lees le'wis qu' week nanq'axiji'pji' qu' naqsiijkii kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley).

⁴ Ekheweli'l pekhewe' yumtitax qu' netwumhiti'yik'ui pe' lewul'ets qu' naqsiijkii kekhewe' yika' pa' Moises'ik'i (ley), hats totsi'mii ha' Cristo qa hats totsimets iye pakha' qi leqsu'unka'x pa' Dios hats jiyelstaxij.*

⁵ Qa inekhewelte qa na'l ine'm pakha' inq'otkineyejeyik'ui pakha' qi le'wis t'ejuyets qu' hats haamija hatse' pe' inwul'ets qe ta'lets pakha' Espíritu Santo qa pakha' nite' inqekuye'jij ha' Jesucristo.*

⁶ Qa pa'qu' hats nijayan ha' Jesucristo qu' hats niwu'mtax pa'aj lammi's taxpa'se', i'nli'i qu' nite' niwu'me qa lunye'j ji'ij iye qe aka'an hats ham weju'li'ij. Pakha' nite' inqekuye'j hikpa' weju'ljj yijat'ij qa hikpa' ta'lets pa'qu' ineqsu'unka'xe'.*

⁷ Ekheweli'l in i'nk'aa'ija mexe latsathentaxi'l in lekumaxi'l qa hane'ej qa {lekpa' naq'ayinilij in l'ek'entaxi'llets pa' yijaa'ija?*

⁸ Aka'an in laqsi'ji'ljjkii nite' ta'lets pa' Intata. Pa' Intata hikpa' tayantaxi'l ewetskii.*

* **5:4** 2P 3:18 * **5:5** Jud 21; Ro 8:23-25; 1Ts 1:3 * **5:6** 1Ts 1:3;
1Co 13:1; Stg 2:18-22 * **5:7** Jn 8:14; 1Jn 5:20 * **5:8** Col 3:15; 1P
1:15

9 Łammi'stax ne'ej levadura qa yiju'fjufinhethi'ik'i na'aj week fo'ji'.

10 Yakha' tsikfe'lets in h̄ijayani'ł ha' Yatsat'ax'inij qa hik ta'hijupi' in humti qu' ku'mi'li' ekewe' hit'ilij ewets. Pakha' Intata yitanithen hatse' pakha' nef'ululinhettaxi'łkii inye'jłu' pa'qu' łunye'je'le.*

11 Yejefets, yakha' qu' mexe nite' hiliyi'ij in henfel kakha' yiwu'm łaxpa's (circuncisión) ¿qa inhats'ek qu' menjiit natsjayankii ne' judiol? Qa inhats'ek iye qu' menjiit niwakaninkii ne' judiol in henfel eke' wi'tlijei nifel ha' Cristo in wa'mjipha'm pe' cruz.*

12 Qa pekhewe' nef'ululinheti'łkii, ḥe'wistax ḥekhewel yijat'ij qu' week niwu'm qa hasu'uj qu' łammise'łe pa'qu' niwu'm.

13 Qe ekheweli'ł, yejefets, ḥenebumhiyiliji' qa' nite' e'wit'ophełiyi'li'j qaq nite'łe łanatkini'ł in hats nite' e'wit'ophełiyi'ł qa łumti'li'j qu' hats ḥeke'ye' qu' aqsiilkii pekhewe' ul'ets yisu'un ene' i'nesenits. Les ḥe'wis yijat'ij qu' e'witqejkunenheyi'li'j qa' meteni'feni'ł wetju'łkii qe ta'lets in ḥewetsu'uni'ł.*

14 Qe week kekhewe' yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley) week yasin ji'teje'm ha'ne ewi'ł wi'tlijei in yit'ij: —*Isu'un week pa'qu'mete'e'mjukhew qa efuts in ejunye'jek in ḥewetsu'unłe.*— (Lv 19:18)*

15 Qa qu'nte'łe menikesimet'ił qa hik łunye'j qu' menikfe'jli'li'ju' qa ḥewetłujli'li'j iye, jeli'li'ju'ł, hasu'uj qu' ekhewełe'li'li'j qu' metwul'enheti'łju'!*

Pa' yisu'un ene' i'nesenits t'ejuyiju'ł pa' yisu'un

* **5:10** Mr 12:40 * **5:11** Lc 9:23 * **5:13** Col 3:15 * **5:14** Mt 1:22; 7:12; 19:19; 22:37-40; Jn 13:34 * **5:15** Ga 5:20; Fil 3:2,20

pa' Espíritu Santo.

¹⁶ Qa hik ta'hijupi' qu' hit'ilij ewets aka'an. Aqsiilijkii pa' yisu'un pa' Espíritu Santo, qa'nte' aqsi'ji'ilijkii pa' ul'ax yisu'un ene' i'nesenits.*

¹⁷ Qe pekhewe' yisu'un ene' i'nesenits t'ejuyiju'‡ pa' Espíritu Santo. Qa pa' Espíritu Santo pa' yisu'un qa t'ejuyiju'‡ek pekhewe' yisu'un ene' i'nesenits. Enewe'en t'ejui wetju'‡ qa hik ta'hijupi' in nite' †keke' qu' aqsiilijkii pakha' lisu'untaxi'‡.

¹⁸ Qa qu' pakha'ye' Espíritu Santo qu' nojo'o‡ ek'ui, ma' qa hats nite' yatsat'etsi'‡ epji' kekhewe' wi'tlijei yika' pa'aj pa' Moises'ik'i (ley).

¹⁹ Nite' jutsitax qu' jinenikfe'lets pekhewe' yisu'un ene' i'nesenits: yisu'un qu' nanawitji‡, wanawitji'ilju' pekhewep nite' †ewhe'yetstax, nite' wepinij in yisu'un qu' nanawitji'il pakhape' i'nli'i pekhepe'.*

²⁰ Iyinii ne'ej witeqsi'nq'alits qa wenijat-shenij iye qu' weihetetsi'ij. Apjanhetets, nayu'uj wetju'‡kii pe'ye', qa eqemtshenetsits iye. Nayuu‡ekii, yaqsijjkii qa †ejuihifetsij pekhewep. Nite' t'eku'mij wetju'‡ pa'qu' ewile' wetqethenju'kii, wetqethenijju' pa'qu' numti qu' lunyejeyi'ij pa' Intata.*

²¹ Nite' †keke' qu' nineqwenij pa'qu' †e'wise' qa teqemtshenijkii, yek'uwtetu'kii, yijalkisijkii najai in yek'uwtetu' qa tayaile wetju'‡kii iye. Qa pekhewep iye hik lunyejei iye ekewe'en. Hit'ilij ewets ka' hats hit'ilij ewets toxik'i, pe'qu' hik

* **5:16** Ro 8:4; 1Ti 3:16; 2P 1:4; 2:10 * **5:17** 1P 2:11; Ro 7:15,23;
Fil 2:13 * **5:19** Mr 7:21,22; 1Ts 4:3,7 * **5:20** Col 3:5; 1P 4:3; Ap
14:19; 18:23; Tit 3:9; Stg 3:4; Ro 2:8; 8:7; 16:17; 2P 2:1

łunyejeye' aka'an nite' ɬeke' qu' namii hatse' pa'
tenek'enhe'yi' pa' Dios.*

Pakha' ta'lets pa' Espíritu Santo.

²² Pakha' ta'lets pa' Espíritu Santo ɬunye'j: qi wite-
qsu'unka'x, qi ɬe'wisi'mkii, qi ikesimen ɬatawe'j, nite'
eq'itaqsuna'x, nite' apjanhetax, teik'unei, nite'
yaqanłekii pa'qu' hats nit'ij,*

²³ nite' watpatunen, yejet ɬotok'oi pa'qu' ɬunye'je'.
Qa ekewe'en ham pa'qu' wi'tlijeye' (ley) qu'
net'ejuyiju'l.*

²⁴ Qe pekhewe' hats yatsat'eetsijha ha' Jesu-
cristo, pekhewe'en hats hik ɬunyejei qu' hats nen-
iji'pha'm pe' ɬesenits pe' cruz pe' ɬewul'ets qa pe'
wekwek ul'ets yijamti'etskii yisu'untax qu' naqsi-
ijkii pa'aj.*

²⁵ Inekhewel in hats na'l initji'teje'm pa' Espíritu
Santo qa les ɬe'wis qu' jinewetwejinij qu' nojo
i'nk'uikii.*

²⁶ Hasu'uj jitumti qu' je'qitse'ji'. Hasu'uj
jitawakaninkii pe'ye'. Qa hasu'uj iye nana'l ine'm
pa' witqaq'ayinkeya'xij pe' wekwek.*

6

Jetju'l, akha' teke' iye qu' newu'mju' pa' ul'ax.

¹ Yejfets, qu' i'weni'ɬi'nli'i qu' enikfe'li'lets pe'ye'
qu' nenwu'mju' pa' ul'ax pe' hats yijayan pa' In-
tata, ekheweli'l in lees ɬijayani'ha pa'qu' nisu'un

* **5:21** Ro 1:29; 13:13; 1P 4:3; 1Co 6:10; 15:50 * **5:22** Mt 7:16-20;
Ro 6:21; 7:4; 8:5; Ef 5:9; 1Co 13:1; Flm 5; Jn 15:11; 2Co 6:6,10; Ex 34:6;
2Ti 3:10; Sal 25:6 * **5:23** Stg 3:13; 2P 1:6 * **5:24** Nm 3:12; Ro 8:12;
2P 1:4; 2:10 * **5:25** Fil 1:21; 3:16 * **5:26** Fil 2:3

pa' Espíritu Santo, ḥe'wis qu' i'feni'ł hats'inha qa' ḥeke'ye' qu' neniyik'uipha'm pa' ul'ax, qa hasu'ujle meniwqinhetilij in ḥ'i'feni'ł qe akha' iye ḥeke' qu' najaajin iye pa' ul'ax.*

² Meteni'feni'lıj wetju'lkii yijat'ij qu' eka'xi'ł pe' wekwek niihetits nekipji' ha'ne sehe'. Qa aka'an qu' aqsiijkii, ma' qa hats ḥaqsiijkii kakha' ḥeqe ley ha' Cristo.

³ Qe pakha' qu' numtilletax qu' qiyeye'ji', in nite' qitaxji', ma' qa hats ḥakha'le ḥete'm in watqanłekii.*

⁴ Qa hik ta'lıjupi' les ḥe'wis yijat'ij qu' week ewilei ekheweli'ł qu' jeł eku'ni'lıjupkii pe' ithayijkitsi'ł, hats'inha qu' enikfe'lets qu' hats ḥe'wise'ju' ma' qa' hayitse' qu' it'ijets qu' e'niya'yij. Qa hasu'ujle qu' it'ijets qu' lees ḥe'wise'ju' pakha' ḥaqsiijkii qa pekhewepłe qa' nite' ḥe'sitseju' pe' yaqsiijkii.*

⁵ Qe week ewilei qu' ne'neniha pakha' hats testi'yijek in ḥ'ithayijkit.

⁶ Qa pakha' qu' net'ijatshenhetiyij ke' Intata ḥe'ljei, ḥe'wis qu' ni'fen pa'qu' ḥaqa maestroye' qa natqapk'asiyijets week pa'qu' nana'li'm.*

Pakha' jit'enju' qa hik pakha' qa ta'lıji'.

⁷ Hasu'uj umti'lı qu' ḥeke'ye' pa'qu' aqani'lıjkii pa' Dios, qe pa' Dios ham yawitjiye'. Qe week ne'ej yenju' na'aj jukhewe' qa hik ne'ej qa nifte'ji' ne'ej fei.

⁸ Qe pakha' qu' hik ḥunye'je' qu' nenju' pa'qu' ḥakha' ye'le qu' nisu'un, qa' nata'ł pe' ḥeqei qa' nenifte'ji' witwamhi' nite' yili'ij. Qa pakha'le qu'

* **6:1** Stg 1:13; 3:13; Sal 51:12 * **6:2** 1Co 9:21 * **6:3** 1Co 3:18;

2Co 12:11; Ga 2:6 * **6:4** Mr 14:6; Ga 3:10; Stg 2:14-26 * **6:6** Ro 15:27

hik lunye'je' qu' nenju' pa' yisu'un pa' Espíritu Santo, qa' nata'ł pe' ɬeqei qa' nenifte'ji' witiña'x nite' yili'ij.*

⁹ Hasu'uj jiyiwefju' in jitaqsiijkii pa' ɬe'wis, qe qu' namets pa' ɬahats'ij qu' nuji' pe' ɬei qa' jintifte'ji' qu' nite' jiniwefe'ju'.*

¹⁰ Qa hik ta'łijupi' in yamets ɬahats'ij qu' ɬeke'ye' qu' jinti'fen pa'qu' lunye'je'le ene' weekji', ɬe'wis qu' jinti'fen, qa lesle in ɬe'wiisija qu' jinti'fen pekhewe' hats inejefetsipji' ha' Cristo.*

Pablo takha'ija in yika' pe' teke'lenju' ɬe'liejii pe' Gálatas.

¹¹ Jeļi'ļju' ene' yeq'ikatii hayits qa qitsji'. Hane'ej hit'ij ha'ne yikooyija in he'nq'ika'ał ei.

¹² Pekhewe' yit'ijets qu'nte' ɬeke'ye' qu' hamitsi'il e'm kakha' yiwu'mi'ł ɬaxpa's (circuncisión) qe yisu'unle qu' nisu'un pekhewep, hats'inha qa'nte' natawitjaxtiye' in i'nq'ijatshentaxij in ewi'łle pe' ɬeqe cruz ha' Cristo qu' jiniłin.*

¹³ Qa pekhewe'en in judiol qa yaqsi'jtaxijkii kakha' yiwu'm ɬaxpa's (circuncisión) qa nite'le yaqsiijijkiiha week kekhewe' yit'ij ke' Moisés ɬe'ljej (ley). Qa yisu'unle qu' iwu'mi'ł ɬammi's axpa'si'il, qe qa' neniwqinhetij qe ta'lets in nayaji'ili'j ewets qa' eka'xi'łkii pa'qu' jiif'iyeji' pe' ajitsi'ł.*

¹⁴ Qa yakha'le qa nite' hisu'un qu' heniwqinhetiji' pe'ye'. Ewi'łle in hiwqinhetji' in wa'mjipha'm hakha' Yatsat'ax'inij Jesucristo pe' cruz. Hik

* **6:8** Sal 51:11; Jn 1:33; 12:25; Hch 2:4; 13:48; Ro 8:9; Ga 5:25; Tit 3:5; Ap 3:22 * **6:9** 2Ts 3:13; Lc 18:18; Stg 4:17 * **6:10** 2Jn 8; Gn

1:31; 3Jn 11; 1Ti 5:8; Jud 3 * **6:12** Fil 3:3,18; Hch 15:1; 2Ti 3:12

* **6:13** Lc 11:28

hakha' in ta'lets qa pe' wekwek ha'ne sehe' epji'
qa hik yeqjunyejeyij qu' hats nanaxju', qa pe'
wekwek ha'ne sehe' epji' qa hik leqjunyejeiyijek qu'
hats hawa'm.

¹⁵ Inye'jlu' pa'qu' hats niwu'mtax laxpa'se', i'nli'i
qu' mente' niwu'metax. Ekewe'en hats ham
weju'li'ij. Pakha' weju'lij yijat'ij ta'lets in l'ek'enets
ha' Jesucristo ma' qa hats i'nk'ayik pa' ejunye'j.*

¹⁶ Qa pekhewe' tek'eenik'ha aka'an, pa'
wit'ikesimeya'xlekii qu' nanipji' qa pa' leq'iltiye'j
iye pa' Dios week pekhewe' ink'aihits leqe Israel
pa' Dios.*

¹⁷ Qa hane'ej hats nite' hisu'untax qu' ewi'lij
qu' esli'si'lij qa' hepi'ye'ek'i iye week ekewe'en,
qe yakha' na'l ye'm enewe' jif'imji' i'ni' ha'ne yaj
ta'lets in ewi'He in hijayan ha' Jesús.*

¹⁸ Yejefets, pa' qi leqi'fenkeye'j ha' Yatsat'ax'inij Je-
sucristo qu' hikpa' na'ni'l ejupha week ekheweli'.
Hik aka' qu' lunye'je' (Amén).*

* **6:15** Col 3:11; Jn 1:3; Ap 3:14

* **6:16** Lc 3:8

* **6:17** Fil 3:10

* **6:18** Sal 51:12

INTATA LE'LIJEI New Testament in Maka

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maka

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Maka

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
9c3673e4-2b93-51ec-8ba3-aac5c1cd65b0